

bi trčil ob mnogo višjo goro ter pone- srečil.

Moderni nemški tehniki se je posre- čila iznajdba aparata, ki se imenuje »Kreisel Steuerzeiger«. Naprava omo- goča pilotu tudi v gosti megli označbo kraja in višine, v kateri se nahaja le- talo, a popolnoma zanesljiv ni ta apa- rat.

Nemška »Luft-Hansa«, ki vzdržuje po celem svetu zračni promet z največ- jimi potniškimi letali, se poslužuje ravno radi nevarnosti megle teh-le naj- novejših poskusov. Zgradili so šolska letala za vežbanje pilotov. Letala ima- jo spredaj dva sedeža in sicer za učen- ca in enega za učitelja. Učencev sedež je čisto zaprt, da ne vidi nikamor in je, kakor bi se nahajal v megli. Učitelj ima odprt razgled. Iz temnega sedeža mora učenec s pomočjo kart in raznih aparatov voditi letalo in mu popravlja morebitne pogoške zraven sedeči učitelj. Na ta način hoče nemška aero- planska družba vzgojiti pilote, da tudi v najbolj neprodni megli ne bodo iz- gubili ravnotežja ter orientacije. Učen- ci se drže gesla: Vaja ustvarja mojstrel!

Najnovejša signalne naprave pri cest- nih železnicah.

Promet po velikomestnih ulicah se vedno bolj razmnožuje ter izpopolnjuje. Velika ovira za električne cestne želez- nice je postal hreščeči promet z avto- mobilii vseh vrst. Edini signal ali zna- menje, katerega se je posluževalo do- slej tramvaj spremno oboje, je bil zvonec. Kolikokrat se pa zgodi, da je hrušč in šunder na ulici tako velik, da vod- ja električnega voza ne sliši, kaka zna- menja mu daje z zvonom njegov spremljevalec sprevodnik. Dogaja se zelo veliko nesreč radi tega, ker je vodja preslišal zvon. Da se temu nedo- statku na tramvajih odpomore, so pre- izkusili zadnje dni v Monakovem na Bavarskem signaliziranje na električ- nih železnicah s pomočjo raznobarnih električnih luči. Kakor znano, je zele- na luč znak za naprejši; modra za: ob-

stani! in rdeča je znak preprečenja ne- sreče!

Najnovejši signalni aparat pove vod- ji spredaj z zeleno lučjo, naj vozi na- prepj, ko izgine zelena, se prikaže mod- ra in vodja postane na postaji. Ako se pojavi rdeča luč, je treba nenadoma ustaviti voz. Naprava je čisto priprosta in enostavna ter jo bodo gotovo upelja- li na vseh večjih cestnih železnicah po velemestih.

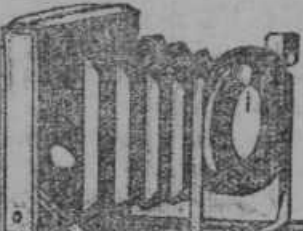
GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Kelje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razla- gova ulica 25. 393

Močne vinske sode 300—300 litrov in izberno vino iz Kamnice ima na pro- daj: Delecsek Karl, Maribor, Koroščeva ulica 8/II.

Okrajni cestni odbori bodo imenova- ni. Na predlog ministra za zgradbe in po zaslišanju predsednika vlade je Nj. Vel. kralj podpisal in proglasil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o samoupravnih cestah. Ta novi zakon določa, da se v vseh členih, kjer je be- seda »oblast« ali »oblastnik«, ta izraza nadomestita z »banovina« in »banovin- ski«. Namesto pristojni organ oblastne samouprave je treba postaviti »ban«. Namesto besede »samoupravna telesa« je treba postaviti »banovine, občine«. Kar se dostaja kuluka, novi zakon do- loča, da se vojni invalidi, ki jim je in- validnina edini dohodek, nadalje re- dovniki, ki ne prejemajo plače ter ne razpolagajo s posestvom ali drugimi dohodki, kakor tudi kulturne in dobro- delne ustanove tozadevnih dajatev oproščene. Važne so naslednje določbe, ki se tičejo cestnih odborov: Načelnika in člane okrajnih cestnih odborov po- stavlja in razrešuje ban na predlog sreskih načelnikov (okr. glavarjev). —

Fotosport

je zelo lep, toda potrebno je, da imate dober apa- rat. Obrnite se ta- koj na veletrgo- vino Stermecki Celje, in zahte- vajte z dopisnico veliki ilustrirani cenik.

Naučna kamera 6 1/2 x 9 cm Din 98, lepša fotokamera 6 1/2 x 9 cm Din 350, 5 x 12 cm Din 375, z Foto Anstaltom Din 780, Agfa Standard 6 1/2 x 9 cm Din 1110, No- vosti Agfa »Bilby« kamera za filmski svitek 6 x 9 cm Din 570. Ogromna izbira vseh kemikalij in ostalega pribora za fotosport. Učna knjiga in cenik z več tisoč slikami zastoji. Kar se odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Paketi 500 Din 500 pošiljnine prosti.

Trgovski dom R. Stermecki, Celje št. 21. Družna trgovina.

Načelnik okrajnega cestnega odbora je praviloma predsednik (predstojnik) ob- čine, kjer je sedež sreskega načelnika. Blagajnik te občine je blagajnik sres- kega cestnega odbora. Za namestnika načelnika sreskega cestnega odbora je postaviti v prvi vrsti osebo, ki se spo- zna v gradnji in vzdrževanju cest. — Člani sreskih cestnih odborov oprav- ljajo praviloma svoje delo brezplačno. Odbornikom, katerih stanovanja so od- daljena nad 4 km od sedeža cestnega odbora in ki prisostvujejo celodnevni seji tega odbora, se sme izplačati naj- nujnejša dnevница, katere višino dolo- či ban. Ban takisto določa nagrado bla- gajniku cestnega odbora. Njegova na- grada pa ne sme presegati 100 Din me- sečno. Načelniki sreskih cestnih odbo- rov prejemajo za svoje delo nagrado v višini 15 do 30 Din, člani cestnih od- borov pa nagrado 5 do 10 Din za vsak km banovinske ceste, ki ga vzdržujejo. Višino te nagrade določi ban. Noben član sreskega cestnega odbora ne sme v svojem srezu prevzeti cestno-gradbe- na dela ali dobav za cestne gradnje v srezu in to dotlej, dokler traja njegovo službovanje. V nujnih primerih sme ban odrediti drugače. Čim je izvršeno imenovanje novega cestnega odbora ali odrejena njegova razrešitev, mora odstopivši načelnik izročiti svojemu

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

V kratkem je stal v domači nošnji sredi svo- jih gostov; poklicali so soproge iz bližnje so- be in po medsebojnem prijaznem pozdravu sedli k mizi.

Bilo je res pravo nebrzdano veselje sub rosa, kajti vsak je govoril, kakor mu je narekovalo srce. Močno vino in zavest, da so sami med se- boj, ki so ene misli, je povzročila, da so se vdali brezskrbnemu veselju ter so gospodje pri mizi pozabili na navzočnost gospa in je padla marsi- katera beseda, ki bi je ne smelo prenesti žensko uho.

Tudi gospodar grof Tatenbah, ki je sedel na spodnjem delu omizja blizu vrat, je pridno srkal štajersko vino ter bil nenavadno živahen. Seve o tem večeru njegova soproga nič ni vedela, pa tudi grofica Zrinjska ni bila navzoča.

Grof Tatenbah je storil vse, da bi se njegovi gostje zabavali, kajti želel je, da se ta večer ko-

25

likor mogoče veselo zaključi. Zato je hotel tudi, da se polnočna ura na poseben način proslavi.

Ko je odbila ura ednajst, se je pokazal za zelenim zagrinjalom, ki se je razdelilo na dva dela, mal oder z ozadjem mesta Budimpešte, nad katerim je visela krona Sv. Štefana z napisom v zlatih črkah: Svoboda.

Zdajci zazvoni srebrn zvonček, na oder sto- pijo igralci. Bili so grofovi uslužbenci; pričela se je mala burka, katero je spisal vzgojitelj mla- dega Tatenbaha. Nastopile so osebe, predstavljajo- joče nekdanje znamenite ogrske može: Arpad, Štefan Hunjady, Korvin. Gostje so postajali ved- no bolj razburjeni, ker so grofovi uslužbenci le- tali okoli njih s polnimi vrči vina. Kupice so živketale, živahno se je razpravljalo, glave so bile razgrete, šumelo je kakor v čebelnjaku.

Zdajci je udarila ura dvanajst.

Tedaj vstane grof Tatenbah in dvigne z biseri in grofovskim grbom okrašeno kupico. Bil je ravno trenutek, ko bi si imeli drug drugemu napiti.

Bila je navada, da se je pri svečanostih šta- jerskega plemstva napilo najprej na zdravje ce- sarja. Grof Tatenbah je držal težki kozarec z močno roko in ga dvigne. Ko pa se pokaže na

Lepe tiskovine

za trgovce, obrt- nike, urade, kakor tudi večbarvne ra- zglednice, barvo- tiske in druge v svojo stroko spa- dajoče tiskovine v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Čekov. račun št. 10.602

Telefon interurb. št. 218

nasledniku vse spise itd. najdalje v roku 8 dni. Ti sreski cestni odbori morajo biti imenovani po tem zakonu najdalje do konca tega meseca.

Znižanje obrestne mere za posojila poštne hranilnice. Obresti za vse kredite pri Poštni hranilnici se znižajo od 8 na 7 odstotkov.

Za ozdravljenje zveze hrvaških kmetških zadrug je dovolila država 5 milijonov Din. Slabo poslovanje stare uprave in izgube pri poslovanju z blagom so omogočile, da bi bilo zvezi onemogočeno nadaljnje poslovanje. Nadalje so povzročile krizo zveze še izgube pri seljaški banki.

Sv. Urban pri Ptuj. Dolgoletna naša želja se je izpolnila. Dne 1. maja se je otvoril gospodinjinski tečaj, katerega vodi strokovna učiteljica gospa Odlasek. Četudi se je začel v času, ko je na kmetih največ dela, vendar se je takoj oglasilo zadovoljivo število udeleženk, 16 deklet in štiri gospodinjice. Prav veselo življenje vlada na tečaju, kateremu naj bi v bolj primernem času sledil drugi. Banski upravi smo prav hvaležni, še bolj pa bi bili, če bi se že enkrat rešilo vprašanje dovozne ceste do Sv. Urbana. To cesto rabi cela župnija s petimi občinami; je tu sedemrazredna osnovna šola s tremi paralelkami, pošta, župni urad, železniška postaja, zdravstveno okrožje (sekcija). Ljudje so odstopili zemljišče, s kulukom planirali, potreben denar pa naj bi prispevala banska uprava.

Zadružna Samopomoč v Mariboru Miklošičeva ulica 2 (blizu stolne cerkve) pridobiva vedno več članov na deželi — kmetje, kmetice, kmečki delavci in posli vedno bolj in bolj uvidevajo velik pomen društva, katero nudi dedičem po smrti članov prav lepe podpore, katere bodo dobrodošle za pokritje stroškov bolezni, pogrebnih stroškov, stroškov pri prevzetju posestva itd. Ker ima društvo štiri oddelke in ker so plačila različna z ozirom na starost članov, je mogoče vsakomur pristopiti k društvu. Plačila so tako neznatna, da jih vsakdo zmore, če le tu in tam omeji kak nepotreben izdatek, na primer za pijačo, kajenje itd.; plačila niso nič drugega, ko neka vrsta prisilnega varčevanja. S tem, da se pla-

ča v slučaju smrti vsakega člana po pol dinarja (v 1. oddelku), po 1 dinar (v 2. oddelku), po 2 dinarja (v 3. oddelku), po 5 dinarjev (v 4. oddelku), se pripomore dedičem, oziroma onim osebam, katere se določijo pri pristopu, do prav lepe podpore, katere je tem večja, čim več članov ima dotični oddelk. Naj bi ne bilo kmeta in kmečkega zadrugarja, ki bi ne bil član tega prekornostnega podpornega društva, katerega čisti dobiček je namenjen za pospeševanje kmečkega združništva. V krog društva se pa vabijo tudi vsi kmečki delavci in posli. V nekaterih župnijah so poleg mož pristopile tudi žene-gospodinje kot članice, zavedajoč se velikega pomena društva. — Natančnejša pojasnila se dobe pri naših zastopnikih, razen tega tudi pri posojilnicah in zadrugah, članicah Zadružne Zveze v Ljubljani ter v naši pisarni v Mariboru, Miklošičeva ulica 2.

*

Kako bodo poslovali okrajni cestni odbori.

Ban dravske banovine je podpisal 31. marca 1930 pravilnik za poslovanje okrajnih cestnih odborov v območju dravske banovine, ki ga je »Službeni list kraljeve banske uprave« objavil 27. maja. S tem dnevom je pravilnik stopil v veljavo ter dobil obvezno moč. Obsega 64 členov, kateri vsebujejo določila o ustanovi in sestavi cestnih okrajev in cestnih odborov, o področju okrajnega cestnega odbora, o poslovanju, o izvrševalnem in pomožnem osebju, o odškodnini članom okrajnega odbora, o gospodarski in tehnični upravi cest, o oddaji del in dobav in o nadzorstvu.

Cestni okraji so pomožni upravni okoliši za gradnjo in vzdrževanje banovinskih cest I. in II. reda ter dovoznih cest k železniškim postajam v območju cestnega okoliša. V vsakem političnem srezu se ustanovi eden ali več cestnih okrajev z okrajnim cestnim

odborom kot pomožnim organom banske uprave. Okrajni cestni odbori se sestavljajo iz voljenih zastopnikov občin cestnega okraja in iz zastopnikov, ki jih imenuje banska uprava po določilih zakona o samoupravnih cestah. Njihova poslovna doba traja redno tri leta. Ako kdo poprej umre ali izstopi, se vrše dopolnilne volitve. Banska uprava lahko odstavi člana, ki bi zanemarjal službene dolžnosti ali kršil zakon. Iz enakih razlogov lahko banska uprava razpusti tudi ves okrajni cestni odbor in imenuje za vodstvo tekočih poslov gerenta. Nove volitve se morajo razpisati v šestih tednih po razpustu.

Okrajni cestni odbori so pomožni organi banske uprave pri gradnji, vzdrževanju in nadzorstvu banovinskih cest in dovoznih cest k železniškim postajam. V njihovo področje spada nastopno: Odbori sestavljajo proračune, obračune in sklepajo o okrajnih cestnih dokladah. Obenem vodijo nadzorstvo nad gradnjo in vzdrževanjem občinskih cest ter sklepajo tudi o morebitnih podporah za občinske ceste. Odbori smejo sami oddajati dobave in dela do vsote 10.000 Din, preko te vsote pa le z odobritvijo banske uprave.

Okrajni cestni odbor se sestane, kadar je treba, najmanj pa vsako četrletje enkrat. Izredna seja se mora sklicati, ako to zahteva ena tretjina odbornikov ali odredi banska uprava. — Seje so sklepne ob navzočnosti dveh tretjin odbornikov, kadar se volita načelnik in njegov namestnik, pa ob navzočnosti treh četrtin. Odborove seje so navadno javne, načelnik pa lahko v izjemnih primerih odredi tudi tajno sejo.

Proračun dohodkov in izdatkov cestnega okraja mora odbor skleniti vsaj do 1. novembra vsakega leta. Preden vzame cestni odbor v pretres letni proračun, mora biti proračun 14 dni javno na vpogled pri županstvu vsake občine dotičnega cestnega okraja. Po preteku razglasitvenega roka obravnava

Zopet nov zvezek Karl Mayevih spisov

izšel

zvezek

z vsebino: V luči - iz luči
slavni Rudijske. Cena 15 Din.

Naroča se pri
Glasbeni knjižnici. Maribor

odru postava sigetskega junaka, slavnega pradede Petra Zrinjskega, v sijaju mnogobrojnih luči, zavijti grof Tatenbah kupico proti stropu in vsi za njim stoječi služabniki vzkliknejo:

Vivat — živel Zrinjski!

Gospodje pri mizi so se temu pozdravu pridružili. Grof Peter Zrinjski se dvigne, prikloni in zahvali ves rdeč v obrazu.

Jasen mu je bil pomen te zdravice, veljala je bodočemu ogrskemu vladarju.

Soproge pa so sedele nemo in presenečene; pomirile so se še le tedaj, ko je napil grof Tatenbah tudi na zdravje cesarja, ne da bi se gostje, ki so se smejali in bili razposajeni, še dalje za to zmenili.

Prizor je bil s tem končan; ostali del noči so slavili še bolj razposajeno, ko so zapustile gospe sobano ter so se mogli gospodje čisto prosto gibati.

Eden pa je vendar jako natančno opazoval prizor pomembne zdravice — bil je to Laslo Fekete. Bil je zdaj tu, zdaj tam v krogu štajerskih in ogrskih plemenitašev, naenkrat je zginil, se zopet prikazal, nikjer se ni dolgo mudil. Da je bil danes v Račju na povelje grofa Tatenbaha samega, mu je prišlo kakor nalašč.

Ravnokar je zapel netelin prvokrat, ko je stopil v bližino sluga Boltažarja Ribla ter gledal, kako je ta hotel čistiti suknjo svojega gospoda.

Laslo Fekete je pristopil v trenutku, ko se je odstranil Boltažar, da prinese krtačo. Feketovo bistro oko je zapazilo v žepu kos papirjev. Laslo jih izmakne, naglo pregleda vsebino, nato pa jih porine, ker se je bližal Ribl, zopet nazaj v žep — njegove oči so nenavadno žarele.

»Dober večer, gospod Boltažar,« reče Laslo ter stopi bližje.

»Hvala,« odvrne ta malomarno ter krtači suknjo, ne da bi se ozrl.

»Ivan Boltažar,« nadaljuje stari Laslo čez nekaj časa, »ti si res norec!«

Boltažar pogleda pozorno.

»Zakaj,« vpraša ter premeri starega vojaka od glave do nog.

»Kako se vendar moreš mučiti z nizkimi opravki,« nadaljuje stari Laslo, »ko bi bil lahko sam gospod in imel svojega slugo, ki bi ti krtačil suknjo.«

»Kaj hočeš s tem reči,« se razhudi Ribl, »če sluga gospoda grofa Tatenbaha snaži suknjo, to nobenega nič ne briga.«

okrajni cestni odbor proračun v seji, ga izpopolni ali izpremeni, upoštevajoč pri tem vložene ugovore, ter sklepa o pokritju nastalega primanjkljaja. — Odborov sklep glede višine okrajnih cestnih doklad je nato javno razglasiti po vseh občinah cestnega okraja z dostavkom, da je v roku 14 dni dovoljena vsakemu davčnemu zavezancu pritožba proti višini doklad na bansko upravo. Najkasneje 14 dni po preteku razglasitvenega roka je proračun cestnega okraja predložiti banski upravi v pregled in odobritev.

Načelnik okrajnega cestnega odbora, odnosno njegov namestnik je izvrševalni član okrajnega cestnega odbora. On vodi in nadzira vse posle cestnega odbora. Blagajniške posle opravlja pod nadzorstvom načelnika oseba, ki jo pooblasti okrajni cestni odbor. Tajniške posle opravlja praviloma načelnik. — Okrajni cestni odbor sme po potrebi z odobritvijo banske uprave namestiti za tajniške posle pomožno pisarniško moč. Člani okrajnega cestnega odbora opravljajo svoje posle praviloma brezplačno. Načelniki imajo za redno opravljanje svojih poslov pravico do letne nagrade od 15 Din do 30 Din, odborniki pa od 5 Din do 10 Din po kilometru banovinskih cest, ki jih neposredno upravljajo. Za pisarniško poslovanje pripada načelnikom, ki ne zaposlujejo pomožne pisarniške moči, letni pavšal v znesku 3000 Din. Načelnikom, ki sami opravljajo posle cestnega nadzornika, dovoljuje banska uprava na predlog cestnega odbora letni potni pavšal v višini do 30 Din na km cestne proge. Kot odškodnina za stroške, ki jih imajo člani okrajnega cestnega odbora pri izvrševanju poslov v cestnem okraju v razdalji 4 km od svojega bivališča (udeležba pri licitacijah, prevzemu gramoza itd.), sme cestni odbor določiti največ znesek do 50 Din za celodnevno zaposlitev. Cestnim odbornikom, ki stanujejo nad 4 km daleč od sedeža cestnega odbora, pripada za seje odškodnina do 100 Din. Ravno tako je določena posebna od-

škodnina za načelnika in za odbornike v primeru nujnih službenih potovanj zunaj lastnega cestnega okraja.

Za gradnjo novih in preložitve obstoječih banovinskih cest prispeva banovina polovico gradbenih stroškov, drugo polovico pa morajo kriti udeleženi cestni okraji. K rednemu vzdrževanju banovinskih cest prispeva banovina praviloma dve tretjini, udeleženi okraji pa eno tretjino.

Važna je določba prehodnih odredb, da smejo okrajni cestni odbori do nadaljnjše odredbe vzdrževati tudi one bivše okrajne in deželne ceste, ki niso bile uvrščene med banovinske ceste. K vzdrževalnim stroškom za te ceste prispevata banovina in cestni okraj v istem razmerju kakor za banovinske ceste.

*

Onim, ki gojijo ribiz po vrtovih.

Ko zorijo ribizove jagode, je pravi čas za one, ki nameravajo napraviti iz ribizovega soka sadno vino, da si pravočasno nabavijo kulture čistogojenih kvasnih glivic. Take kulture se vzgajajo na Kmetijskih poskusnih in kontrolnih postajah, na primer v Mariboru. Stanejo le 2 Din komad in zadostujejo za prevrenje poljubnih množin soka ribizovih jagod. Namen uporabe omenjenih kultur kvasnic je pospeševanje vrenja soka ribizovih jagod, ki bi sicer le težko prevrel, ker se na ribizovih jagodah navadno ne nahajajo kvasnice in torej ne more tak sok prevreti sam od sebe, kakor opazujejo to na primer pri vinskem moštu. Grozdje

Vozni red za Din 2.—

(po pošti Din 2.50 poslati v znamkah naprej, ako se naroči le en izvod) za vse železniške in avtobusne proge Slovenije dobite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Britvo

vedno uporabljate, zato je potrebno, da je istanajboljše kakovosti. Še danes zahtevajte od Trgovskega doma Štermecki, Celje, ilustrirani cenik s več tisoč slikami, katerega dobite popolnoma zastonj.

Lasotričnik Din 35, 42, 84, brivni aparat Din 19, 21, 34, 68, britve Din 11, 21, 42, 45, 62, škari za lasse Din 12, 14, 30 in vse ostale potrebščine za britje, puder, pomade za negovanje las in kože, parfume in nebroj drugih predmetov dobite po zelo niski ceni. Kar ne odgovarja, se zamenja ali vrne denar. Naročila preko Din 500 pošiljate prosto.

Trgovski dom R. Štermecki, Celje št. 24. Dravska banovina. 207-6

je sladko in pridejo v svate ose in mu ob tej priliki prinesejo kvasnice v dar. Kvasnice čakajo potrpežljivo na grozdih jagodah do trgatve in se razmnožujejo nato na vinskem moštu tako silno, da pretvorijo vinski mošt v vino. Pri ribizovih jagodah pa tega ne opazimo. Ribizove jagode so za ose prekisle. Zato čakajo ribizove jagode zaman, da bi jih ose posetile in jim nanosile kvasnih glivic. Sok ribizovih jagod noče vreti tako dolgo, dokler ne pride po naključju kaka kvasnica vanj. Naša dolžnost je, da pospešimo vrenje, če smo že žrtvovali denarna sredstva za slajenje ribizovega soka s tem, da mu umetno dodamo že gori omenjene kulture kvasnih glivic. Oni pa, ki hoče še bolj pomagati kvasnicam, ta doda še malenkostno množino amonijevega klorida soku ribizovih jagod, da bodo imele posebno potrebno hrano za razmnoževanje. Kvasnice mu bodo zato posebno hvaležne. Razmnožile se bodo naglo, tako kakor se razmnožujejo v vinskem moštu in bo pijača prej prevrela.

Inž. Mohorčič.

Otroško vprašanje. Oče je prišel domov in rekel, da je sosed zdravnik poklical Bog k sebi. Sinček vpraša: — »Oče, ali je Bog bolan, da je zdravnik poklical?«

Laslo se nasmehne ter reče čez nekaj trenutkov:

»Boltažar, ti me ne razumeš ali pa me nočeš razumeti. Stari Laslo ve za sredstvo, s katerim se lahko obogatiš.«

»Da bi jaz postal bogat, pravite,« odvrne Boltadžar, »no, če veste za tako sredstvo, zakaj ga ne porabite sami?«

»Ivan Boltadžar,« reče stari vojak ter stopi bližje, »ti si bistra glava, toda tako brihten še nisi ko stari Laslo, ki ve, da Ivan Boltadžar Ribl že davno ni tako zvest sluga svojega gospoda kakor se sicer kaže.«

Boltažarjev obraz je oblila rdečica.

»Kaj hočete od mene,« reče skoraj s trepetajočim glasom in ne more pogledati Feketu v oči.

»Boltažar,« reče ta in stopi bližje, »ali mi ne bi prepustil to suknjo za gotov denar?«

»To suknjo,« vpraša Boltadžar, »kaj hočete z njo?«

»Neumen fant,« odvrne stari, »kaj drugega, kakor da jo oblečem, kajti moja je, kakor vidiš, že obnošena. Ti pa lahko poiščeš za gospoda iz bogate zaloge kako drugo suknjo.«

Boltažar zmaje z glavo ter reče:

»Laslo, to je neka posebna zahteva, nisem mislil, da si želi stari vojak in Oger, ki se sicer kaže tako ponosnega, to staro suknjo.«

»Ivan Boltadžar, ali znaš brati,« vpraša Laslo.

»Seveda,« odvrne ta.

»Dobro, vidim na tvojem presenečenju, da me razumeš, in jaz verjamem, da se bova še bolj razumela, če ti povem, da si se zadnjič »Pri slo-nu« pritoževal, da tvoj gospod tvojo zvesto službo kot sluga premalo upošteva ter bi, če bi se ti zagotovilo primerno plačilo, razodel stvari, ki bi spravile gospoda grofa kmalu ob grofovsko krono.«

»Kaj pravite, Laslo,« vzkipi Boltadžar.

»Mirno, moj sinček,« odvrne Laslo Fekete z zamolklim glasom, »ti torej čutiš, da jaz stari Laslo nekaj vem. Zato ti zviti fant kratkomalo reci, ali hočeš prodati to suknjo za sto ogrskih cekinov deželnemu profosu v Gradcu, gospodu Juriju Francu pl. Will?«

»Sto cekinov,« reče radovedno Boltadžar.

»Sto polnovrednih cekinov,« odvrne Laslo, »lahko se zanesesh na mojo besedo, ki velja toliko kakor imenovanega gospoda.«

Boltažar nekaj časa zamišljeno in dvomljivo gleda skušnjavca.

Ste naročili na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden!

Prinosa vsakokratni nedeljski evangelij in razlagi ter druge poučne verske članke, razen tega pa resničen dogodilja iz misijonov

»Mladostni navihaneec — postane redovnik« in mlane zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov: Uprava NEDELJE, Maribor, Slomškov trg 20.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto, dne 7. junija so pripeljali špeharji 42 voz s 67 komadi zaklanih svinj, štiri zaklana telata in dve telci. Svinjsko meso je bilo po 15 do 23 Din, špeh pa po 18 do 22 Din. Kmetje pa so pripeljali 52 vreč krumpirja po 0.75 do 1, sedem vreč čebule po 2.50 do 3 Din. Na trgu je bilo 8 voz sena po 50 do 65 Din, 3 voze slame po 45 do 55 Din, škop po 1.50 do 2 Din. Kozliček 60 do 140 Din. Pšenica 2.50, rž 2, ječmen 2, ovas 1.25 do 1.50, koruza 2, ajda 2, prosa 2.50 do 3, fižol 2.50 do 3 Din. Gobe 24 do 30, jabolka 10 do 16, suhe slive 10 do 14 Din. Mleko 2.50 do 3, smetana 12 do 16, surovo maslo 32 do 40 Din. Jajca 0.75 do 1, med 14 do 16, črešnje 5 do 8 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmi, dne 6. junija je bilo pripeljanih 394 svinj; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad od 150 do 200 Din; do 9 tednov stari od 280 do 300 Din; 3 do 4 mesece stari od 300 do 400 Din; 5 do 7 mesecev stari od 500 do 700 Din; 8 do 10 mesecev stari od 750 do 900 Din; eno leto stari od 1000 do 1200 Din. En kg žive teže od Din 9.50 do 12. Prodanih je bilo 256 komadov.

Mav, Blažena jutra, 12 obhajilnih pesmi. Poklonitev prevzvišenemu škofu dr. Karlinu za zlato mašo. Skladatelj Mav nam je zbral zopet lepo zbirko pesmi, ki jih bo vsak tudi manjši podeželski zbor prav z veseljem uporabljal. Besedilo je večinoma od M. Elizabete, ki tako zna ljubezen do Boga vliči v lepo pesem. Pesmi so za mešan zbor, zelo občutka polne, pa lahke. **Naročajo se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru,** Koroška cesta 5 ali Aleksandrova cesta 6. Cena partituri Din 12.—. Posamezni glasovi se ne dobijo. Prepisovanje ni dovoljeno.

Zdravilne rastline: V besedi in podobni ter z navodilom, kako se pobirajo in suše. — Cena Din 6.—. V vsaki hiši potrebujejo za domača zdravila zdravilne rastline. — V marsikateri hiši pa mnogo dinarčkov prislužijo z nabiranjem zdravilnih rastlin. — Nobeni hiši ne bo žal za Din 6.—, ako naroči to knjižico pri Tiskarni sv. Cirila, Maribor, Koroška cesta 5 ali Aleksandrova cesta 6.

Najnovejše.

Rumunija dobila kralja Karola II. V petek se je vrnil iz Pariza na letalu rumunski princ Karol v svojo domovino. Vojska, vlada, večina parlamenta in narod je sprejel princa z vsem navdušenjem. Po vrnitvi je podala ostavko vlada voditelja kmečke večinske stranke Manija, ki je bil vedno na strani princa Karla, ki je bil v inozemstvu 4 in pol leta. Sestavo nove vlade je prevzel dosedanji zunanji minister Minorescu. Nova vlada je sprejela soglasno predlog, da se veliki narodni skupščini predloži predlog o razveljavljenju takozvanega »Akta od 4. januarja 1926«, ki vsebuje določbe o kronski pravici kralja Mihaela I. (sina princa Karola). Velika narodna skupščina naj razveljavi razstoličenje prestolonaslednika Karola in naj ga proglasi za kralja Velike Rumunije. Narodna skupščina po številu 311 članov senata in poslanske zbornice, je sprejela predlog vlade s 310 proti enemu glasu in tako razveljavila zakon od 4. jan. 1926, s katerim so bile odvzete princu Karolu pravice do prestola. Istočasno je bil princ Karol proglašen za kralja pod imenom Karol II. Dosedanega mladoletnega kralja Mihaela je proglasila skupščina za prestolonaslednika ter mu podelila naslov velikega vojvode Albe Julije.

Takoj po proglasitvi je pripeljal predsednik začasne vlade Minorescu princa Karola v dvorano, kjer je slovesno prisegel na ustavo. Po razglasitvi je podala Minorescova vlada ostavko. Kralj bo najbrž poveril setavo vlade prejšnjemu predsedniku Maniju, ki bo svojo prejšnjo vladno mendo razširil.

Po vsej državi vlada svečano razpoloženje in veliko navdušenje. V Bukarešti je bil izstreljen ob proglasitvi Karola 101 topovski strel. Mesto je v zastavah, po ulicah manifestirajo množice za kralja. Iz vseh delov države prihajajo številne pozdravne brzojavke.

Obsodba Josipa Predavca. Dne 7. junija je bila razglašena v Zagrebu razsodba proti J. Predavcu. Razsodba je spoznala obtoženega ravnatelja hrvatske glavne zadruge krivim in je bil Predavec obsojen na 2 leti in 6 mesecev ječe, v katero se vračuna preiskovalni zapor od 10. decembra 1929. Plačati ima 5000 Din globe. Zastopniku zasebnega obtožitelja 9600 Din. Državljanske pravice izgubi za dobo 3 let. Oškodovanci se napotijo na redno civilno pot.

Razsodba belgrajske sodne razprave proti dr. Mačku in tovarišem bo izrečena 14. junija.

Kmetijsko poučno potovanje.

Slovenjgradec, 6. junija 1930.

Že lansko leto je priredila naša kmet. podružnica izlet v Labud v Avstriji. Letos pa se je podružnica razbohotila in dvignila na rekordno število 209 članov. In sklenila je, da organizira svoj prvi poučni izlet v slovensko kmečko učilišče, na kmetijsko šolo v št. Jurju. Na predlog našega kmet. referenta pa se je tudi sklenilo, da si ogledamo še nekatera vzorna gospodarstva in naprednejše ekonomije v Savinjski dolini.

Pridrdrali smo torej minuli četrtek dne 5. junija na 5 tovornih avtomobilih, nad

70 članov kmet. podružnice, v Višnjo vas pri Vojniku, kjer smo si najprej ogledali pri sadjarskem nadzorniku v pok. g. Goricanu vse praktično preizkušene kmetijske stroje za malo kmetijo, posebno jasli za konje in prvovrstno plemensko živino. Ob 9. uri smo začeli z ogledovanjem razsežnega gospodarstva kmetijske šole v št. Jurju in je to ogledovanje trajalo do 1. ure popoldne.

Ravnatelj šole g. ing. Petkovšek je razkazal in raztolmačil toliko koristnih in za naše ljudi še povsem novih gospodarskih naprav. Šele ob 2. uri smo se poslovili v št. Jurju in smo nadaljevali potovanje preko Celja po Savinjski dolini. Prvi obisk kmetijske šole pa je zapustil v naših gorskih očakih neizbrisne vtise.

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 5

Zdaj pa zmaje z glavo. V spomin so mu prišle vse dobrote, ki mu jih je skazal njegov gospod.

»Laslo,« reče, »če mislite, da ste vi bolj prebrisani kakor Ivan Boltažar Ribl, se motite. Toliko vendar spoznam, da vem, kam pes tace moli. Vi hočete vjeti gospoda s slugom vred, na cekine pa lahko čakam do smrti.«

»Ne, stari lisjak, Ivan Boltažar Ribl ne ve ničesar povedati o svojem gospodu. Laslo Fekete z dvojnimi licem bo dobro storil, če se kmalu zgubi, da milostljivi gospod grof ne zve, kdo je hotel zapeljati njegovega zvestega slugo k nezvestobi.«

»In sluga grofa Tatenbaha,« poseže vmes Fekete, »naj premisli, ali hoče sprejeti obilno plačilo, ker potem je prepozno.«

V tem trenutku se sliši s hodnika glas grofa Tatenbaha, ki je klical svojega slugo. Glasen šum v dvorani je bilo znamenje, da gostje odhajajo. Zdajci se prikaže grof Tatenbah ter zakliče: »Svetilke!«

Laslo Fekete je izginil in Boltažar je hitel, da izvrši svojo službo ter obenem odnese s seboj lovsko suknjo z listinami, ki so postale za grofa Tatenbaha usodepolne.

XIV.

V gradu Liebenau.

Zvečer ministri zbrani val
So bili v kabinetu.

K. Havliček.

Južno od Gradca na vzhodnem bregu reke Mure je vas Liebenau, sedaj spojena z mestom Gradcem; tukaj v bližini je zgodovinsko polje, kjer sta leta 1532 vojskovodja Kacijaner in Ivan Ungnad in Zeneka na Koroškem, ki je bil Slovanom jako naklonjen, premagala s krdelom 3000 mož in konjenikov turške čete, ki so že ropale v Gradcu in hotele oditi z bogatim plenom v Turčijo. Osematisoč Turkov je tedaj padlo, med njimi je našel smrt sam Ibrahim paša. Ogromen plen je prišel v roke zmagovalcev, več kot tisoč krščanskih jetnikov je bilo rešenih. Vhod zmagovalcev v mesto popisujejo kronisti kot najsvečanejši.

Tukaj je stal že iz srednjega veka grad Liebenau, ki so ga posedovali med drugimi tudi grofje Herberstein.